

Laidiens: 30.05.2014., Nr. 104

Oficiālās publikācijas Nr.: 2014/104.5

Ministru kabineta noteikumi Nr.269

Rīgā 2014.gada 26.maijā (prot. Nr.30 19.§)

Noteikumi par medījamo dzīvnieku nodarīto zaudējumu noteikšanu un medību koordinācijas komisijām

*Izdoti saskaņā ar Medību likuma
29.panta septītās daļas 1., 3. un 5.punktu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. kārtību, kādā nosaka to postījumu apjomu, kurus lauksaimniecībai, mežsaimniecībai, meliorācijas sistēmām un infrastruktūras objektiem nodarījuši medijamie dzīvnieki, postījumu pakāpi, postījumu apjoma un pakāpes noteikšanas kritērijus, kā arī rīcību šādos gadījumos;

1.2. kārtību, kādā nosaka to zaudējumu apmēru, kurus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai nodarījuši medijamie dzīvnieki;

1.3. medību koordinācijas komisijas sastāvu, tiesības un pienākumus, kā arī kārtību, kādā nosaka pasākumus postījumu un to seku ierobežošanai vai likvidēšanai.

2. Medījamo dzīvnieku nodarīto postījumu apjomu, pakāpi, materiālo zaudējumu apmēru, kā arī pasākumus postījumu un to seku ierobežošanai vai likvidēšanai nosaka attiecīgās pašvaldības izveidota Medību koordinācijas komisija (turpmāk – komisija). Komisijas darbu organizē pašvaldība.

II. Komisijas sastāvs, tiesības un pienākumi, kā arī kārtība, kādā komisija nosaka pasākumus postījumu ierobežošanai vai likvidēšanai

3. Komisijas sastāvā iekļauj pa vienam pārstāvim no attiecīgās pašvaldības, Valsts meža dienesta un Lauku atbalsta dienesta, kā arī pa vienam pilnvarotam pārstāvim no mednieku, lauksaimnieku un meža īpašnieku apvienības, kurā komisijas izveidošanas laikā ir vairāk nekā 200 biedru. Komisijas sastāvu apstiprina uz četriem gadiem.

4. Komisijas sēdē un postījumu vietas apsekošanā piedalās:

4.1. tās zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs, kurā konstatēti postījumi;

4.2. medību tiesību lietotājs, ja tāds ir, vai medību tiesību lietotājs ģeogrāfiski tuvākajā medību platībā, kurā ir šo postījumu iespējamais iemesls.

5. Ja komisija, izvērtējot medijamo dzīvnieku nodarīto postījumu, nespēj noteikt zaudējumus, tā ir tiesīga piesaistīt neatkarīgus ekspertus ar padomdevēja tiesībām:

5.1. sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" ekspertu vai citu attiecīgās jomas ekspertu, ja postījumi nodarīti lauksaimniecībai vai mežsaimniecībai;

5.2. ekspertu, kam ir sertifikāts hidromelioratīvajā būvniecībā vai hidromelioratīvajā projektēšanā, ja postījumi nodarīti hidromeliorācijas sistēmām vai to elementiem;

5.3. Dabas aizsardzības pārvaldes speciālistu, ja postījumi nodarīti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās vai mikroliegumos vai tur ir šo postījumu iespējamais iemesls;

5.4. citu sertificētu attiecīgās jomas ekspertu.

6. Ekspertus atbilstoši šo noteikumu 5. punktam var pieaicināt arī iesnieguma iesniedzējs. Izdevumus, kas saistīti ar šo noteikumu 5. punktā minēto ekspertu darbu, sedz iesnieguma iesniedzējs.

7. Komisijas darbu vada pašvaldības pārstāvis. Komisija lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Komisija ir lemttiesīga, ja sēdē piedalās vismaz puse komisijas locekļu. Ja balsis sadalās vienādi, izšķirošā ir komisijas vadītāja balss. Ja komisijas loceklim vai pieaicinātajam ekspertam saskaņā ar likumu "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" rodas interešu konflikts saistībā ar vērtējamo iesniegumu, minētais komisijas loceklis vai eksperts nav tiesīgs piedalīties attiecīgā lēmuma pieņemšanas procesā.

8. Komisija medijamo dzīvnieku nodarīto postījumu izvērtē, ievērojot zemes īpašnieka (tiesiskā valdītāja), nomnieka (apsaimniekotāja) vai ganāmpulka īpašnieka (turētāja) iesniegumu par medijamo dzīvnieku nodarītajiem postījumiem (1. pielikums). Ja iesniegumu par medijamo dzīvnieku nodarītajiem postījumiem iesniedz nomnieks (zemes apsaimniekotājs), iesniegumam pievieno nomas (apsaimniekošanas) līguma kopiju.

9. Komisija dabā pārbauda iesniegumā minētos postījumus un veiktos aizsardzības pasākumus. Ja postījumi nodarīti mežsaimniecībai vai infrastruktūras objektiem, tos apseko 10 darbdienu laikā un šo noteikumu 15.1. apakšpunktā minētās darbības veic 15 darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas. Ja postījumi nodarīti lauksaimniecībai (izņemot lopkopību), tos apseko triju darbdienu laikā un šo noteikumu 15.1. apakšpunktā minētās darbības veic piecu darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas. Ja postījumi nodarīti lopkopībai, tos apseko nekavējoties un šo noteikumu 15.1. apakšpunktā minētās darbības veic piecu darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas.

10. Komisija, novērtējot medijamo dzīvnieku postījumus, pēc pēdām vai postījumu rakstura nosaka postījumus nodarījušo dzīvnieku sugu, postījumu apjomu un pakāpi, kā arī veiktos aizsardzības pasākumus. Iegūto informāciju atspoguļo postījumu apsekošanas protokolā, ko paraksta visi klātesošie. Ja nepieciešams, tam pievieno abrisu vai fotouzņēmumus. Ja komisijas loceklis vai kāda no šo noteikumu 4. punktā minētajām personām atsakās parakstīt postījumu apsekošanas protokolu, to atzīmē protokolā, norādot atteikšanās iemeslu.

11. Zaudējumu apmēru nosaka, ja postījumu vietā ir veikti aizsardzības pasākumi pret iespējamajiem medijamo dzīvnieku postījumiem lauksaimniecībai vai mežsaimniecībai, kā arī infrastruktūras objektiem, ja tie uzturēti atbilstoši ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumu prasībām. Ja aizsardzības pasākumi nav veikti, komisija fiksē postījumu faktu un apjomu.

12. Atbilstoši postījumu pakāpei ir:

- 12.1. mēreni postījumi, kas nepārsniedz šo noteikumu 20. un 24. punktā minētos kritērijus, kā arī meliorācijas sistēmām vai infrastruktūras objektiem nodarītie postījumi, kuri neapdraud to funkcionalitāti vai naudas izteiksmē nepārsniedz piecas valstī noteiktās minimālās mēnešalgas;
- 12.2. būtiski postījumi, kas naudas izteiksmē veido 5–15 minimālās mēnešalgas;
- 12.3. ārkārtas postījumi, kas naudas izteiksmē pārsniedz 15 minimālās mēnešalgas, kā arī postījumi, kuru dēļ tiek vai var tikt apdraudēta sabiedrības drošība vai kuri var radīt neatgriezeniskas ekoloģiskas sekas.
13. Postījumu pakāpi nosaka, summējot šo noteikumu 19. punktā minētos postījumu radītos zaudējumus vienā zemes vienībā kalendāra gada laikā.
14. Analizējot postījumus un nosakot to cēloņus, komisija objektīvi izvērtē katras puses darbību un bezdarbību atbilstoši normatīvajiem aktiem medību un dabas aizsardzības jomā. Komisija pieņem samērīgus, izpildāmus un pušu tiesības minimāli ierobežojošus vai apgrūtinājošus lēmumus turpmāko postījumu novēršanai.
15. Komisijai ir pienākums:
- 15.1. šo noteikumu 9. punktā minētajos termiņos:
- 15.1.1. noteikt postījumu apjomu un postījumu pakāpi;
- 15.1.2. izvērtēt nepieciešamību noteikt pasākumus turpmāku postījumu novēršanai;
- 15.1.3. aprēķināt medijamo dzīvnieku nodarīto zaudējumu apmēru lauksaimniecībai (2. pielikums) vai mežsaimniecībai (3. pielikums). Ja postījumi nodarīti infrastruktūras objektiem, eksperts sagatavo tāmi, norādot darbu apjomu un materiālu daudzumu, kas nepieciešams, lai infrastruktūras objektu atjaunotu iepriekšējā kārtībā;
- 15.2. protokolēt komisijas sēdes un iesnieguma izvērtēšanas gaitu;
- 15.3. medību tiesību pārņemšanas gadījumā iesaistīt medību tiesību izmantošanā medību tiesību lietotājus no ģeogrāfiski tuvākajām medību platībām;
- 15.4. nākamajā darb dienā pēc sēdes publicēt sēdes protokolu pašvaldības tīmekļa vietnē;
- 15.5. epizootiju izplatības vai draudu gadījumā sadarboties ar Pārtikas un veterināro dienestu.
16. Komisijai ir tiesības:
- 16.1. izstrādāt rekomendācijas medijamo dzīvnieku postījumu samazināšanai;
- 16.2. izstrādāt rīcības plānu, ja ir objektīvs pamats uzskatīt, ka savvaļas medijamie dzīvnieki var radīt ārkārtas postījumus attiecīgās pašvaldības teritorijā;
- 16.3. lemt par rīcību ar klaiņojošiem, bezsaimnieka vai nepieskatītiem mājas (istabas) dzīvniekiem, ja tie uzbrūk mājdzīvniekiem vai savvaļas dzīvniekiem vai apdraud mājdzīvniekus vai cilvēkus;
- 16.4. lemt par pasākumiem epizootiju vai to izplatības draudu ierobežošanai saskaņā ar Pārtikas un veterinārā dienesta rīkojumu. Epizootiju draudi pielīdzināmi ārkārtas postījumiem;
- 16.5. ja nodarīti būtiski postījumi:
- 16.5.1. pieprasīt un nekavējoties saņemt nepieciešamo informāciju no zemes īpašnieka (tiesiskā valdītāja), Valsts meža dienesta vai medību tiesību lietotāja;

16.5.2. uzdot par pienākumu zemes īpašniekam vai apsaimniekotājam veikt aizsardzības pasākumus, norādot to veidu, apjomu un īstenošanas termiņu, kā arī kontrolēt pasākumu īstenošanas gaitu un rezultātus, ja aizsardzības pasākumi nav veikti vai veikti nepienācīgi;

16.5.3. uzdot par pienākumu medību tiesību īpašniekam vai lietotājam pastiprināti medīt esošajās un potenciālajās postījumu vietās, norādot pasākumu īstenošanas termiņu, kā arī kontrolēt pasākumu īstenošanas gaitu un rezultātus;

16.5.4. lemt par medību tiesību izmantošanu platībās, kurās nav medību tiesību lietotāju, vispirms piesaistot medību tiesību lietotājus no ģeogrāfiski tuvākajām medību platībām;

16.5.5. ja iepriekš veikti aizsardzības pasākumi postījumu samazināšanai, lemt par terminētu medību atļauju piešķiršanu limitēto medijamo sugu zīdītāju medīšanai postījumu vietās, pārsniedzot pieļaujamo nomedīšanas apjomu un nepiemērojot Medību likumā noteiktās prasības par minimālajām medību platībām konkrētu sugu dzīvnieku medīšanai;

16.6. ja nodarīti ārkārtas postījumi un komisija nevar rast citu pieņemamu risinājumu:

16.6.1. saņemot medību tiesību īpašnieka piekrišanu, uz laiku, kas nepieciešams pasākumu postījumu ierobežošanai vai likvidēšanai, pārņemt un īstenot medību tiesības konkrētajā zemes vienībā;

16.6.2. uz postījumu ierobežošanas un cēloņu novēršanas laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, pārņemt un izmantot medību tiesības (zemes vienībās, kurās nodarīti ārkārtas postījumi, un zemes vienībās, kurās ir šo postījumu cēlonis), ja medību tiesību īpašnieks vai lietotājs nepilda komisijas norādījumus vai medību tiesību īpašnieks neizlieto tās pats un nepiekrīt nodot citiem, vai postījumu cēlonis atrodas zemes vienībā, kurā medīt aizliegts;

16.7. ja medijamie dzīvnieki nodara postījumus vai apdraud sabiedrības drošību pilsētās, komisija lemj par šādu postījumu novēršanas vai sabiedrības drošības pasākumu piemērošanu:

16.7.1. medijamo sugu dzīvnieku atbaidīšanu;

16.7.2. medijamo sugu dzīvnieku ķeršanu, pārvietošanu vai likvidēšanu.

17. Šo noteikumu 15.1. apakšpunktā un 16. punktā minēto komisijas lēmumu var apstrīdēt, iesniedzot attiecīgu iesniegumu atbilstošās pašvaldības domes priekšsēdētājam.

18. Augkopībai un mežsaimniecībai nodarīto zaudējumu apmēru nosaka platībā, kuru zemes īpašnieks (tiesiskais valdītājs) vai apsaimniekotājs ir iezīmējis dabā (turpmāk – pārbaudāmā platība).

19. Zaudējumus atlīdzina saskaņā ar Medību likumu, šiem noteikumiem un medību tiesību nodošanas līgumu (medību līgums), ja ir nodarīti postījumi:

19.1. mežaudzēm;

19.2. lauksaimniecības dzīvniekiem;

19.3. dabīgajām ganībām, pļavām, lauksaimniecības kultūraugu sējumiem vai stādījumiem, ja lauksaimniecībā izmantojamā zeme atbilst laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros;

19.4. mežu vai lauku infrastruktūras objektiem – autoceļiem, grāvjiem, caurtekām –, kuri līdz postījumu nodarīšanai ir uzturēti atbilstoši prasībām, kas noteiktas normatīvajos aktos par meliorācijas sistēmu un autoceļu uzturēšanu un ekspluatāciju.

III. Lauksaimniecībai nodarīto zaudējumu apmēra noteikšana

20. Augkopībai nodarīto zaudējumu apmēru nosaka augu veģetācijas periodā, ja bojātā platība nav mazāka par 0,1 hektāru un vizuāli noteiktā postījumu intensitāte pārsniedz 10 procentu.

21. Augkopībai nodarīto zaudējumu apmēru aprēķina:

21.1. lauksaimniecības kultūraugu sējumiem vai stādījumiem, izmantojot šādu formulu:

$$Z = C \times A, \text{ kur}$$

Z – zaudējumu apmērs (*euro*);

C – attiecīgo kultūraugu sējumu vai stādījumu ierīkošanas un uzturēšanas izmaksas līdz kaitējuma nodarīšanas brīdim (*euro/ha*);

A – postījumu platība (*ha*);

21.2. dabīgajām ganībām un pļavām, izmantojot šādu formulu:

$$Z = 0,3 \times D_{\min} \times P, \text{ kur}$$

Z – zaudējumu apmērs (*euro*);

$D_{\min}$ – valstī noteiktā minimālā darba alga mēnesī (*euro*);

P – bojātā platība (*ha*).

22. Lopkopībai nodarītos zaudējumus nosaka, ja medijamo dzīvnieku izdarīto postījumu dēļ lauksaimniecības dzīvnieki ir nogalināti vai ievainoti un tādēļ likvidējami.

23. Komisija pēc notikuma vietā redzamajām pazīmēm – uzbrukuma pēdām, kodumu pēdām, upuru atliekām u.c. – apstiprina medijamo dzīvnieku nodarīto kaitējumu lopkopībai un nosaka zaudējumu apmēru saskaņā ar vidējām lauksaimniecības dzīvnieku tirgus cenām pārbaudes dienā.

IV. Mežsaimniecībai nodarīto zaudējumu apmēra noteikšana

24. Mežsaimniecībai nodarīto zaudējumu apmēru nosaka, ja atbilstoši Meža valsts reģistra datiem medijamo dzīvnieku nodarīto postījumu dēļ pārbaudāmajā platībā atjaunotās koku sugas augtspējīgo koku šķērslaukums (skaits) ir mazāks par koku ciršanu meža zemēs reglamentējošajos normatīvajos aktos noteikto minimālo šķērslaukumu (skaitu) un ja pārbaudāmā platība ir lielāka par 0,1 hektāru.

25. Pārbaudāmajā platībā novērtē koku bojājumus un zaudējumu apmēru nosaka saskaņā ar medijamo dzīvnieku nodarīto postījumu novērtēšanas kritērijiem (4. pielikums). Par augtspējīgiem kokiem uzskata veselos kokus un pusi no vidēji bojātiem kokiem.

26. Ja atbilstoši Meža valsts reģistra datiem medijamo dzīvnieku nodarīto postījumu dēļ atjaunotās koku sugas augtspējīgo koku šķērslaukums (G_{augt}) ir mazāks par koku ciršanu meža zemēs reglamentējošajos normatīvajos aktos noteikto minimālo šķērslaukumu (skaitu), bet nav mazāks par kritisko šķērslaukumu:

26.1. mežaudzēs, kurās koku vidējais augstums ir mazāks par 12 metriem, zaudējumu apmēru aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$Z = S \times (C_a + C_k) \times 0,7, \text{ kur}$$